

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
 Külföldre egész évre 250.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

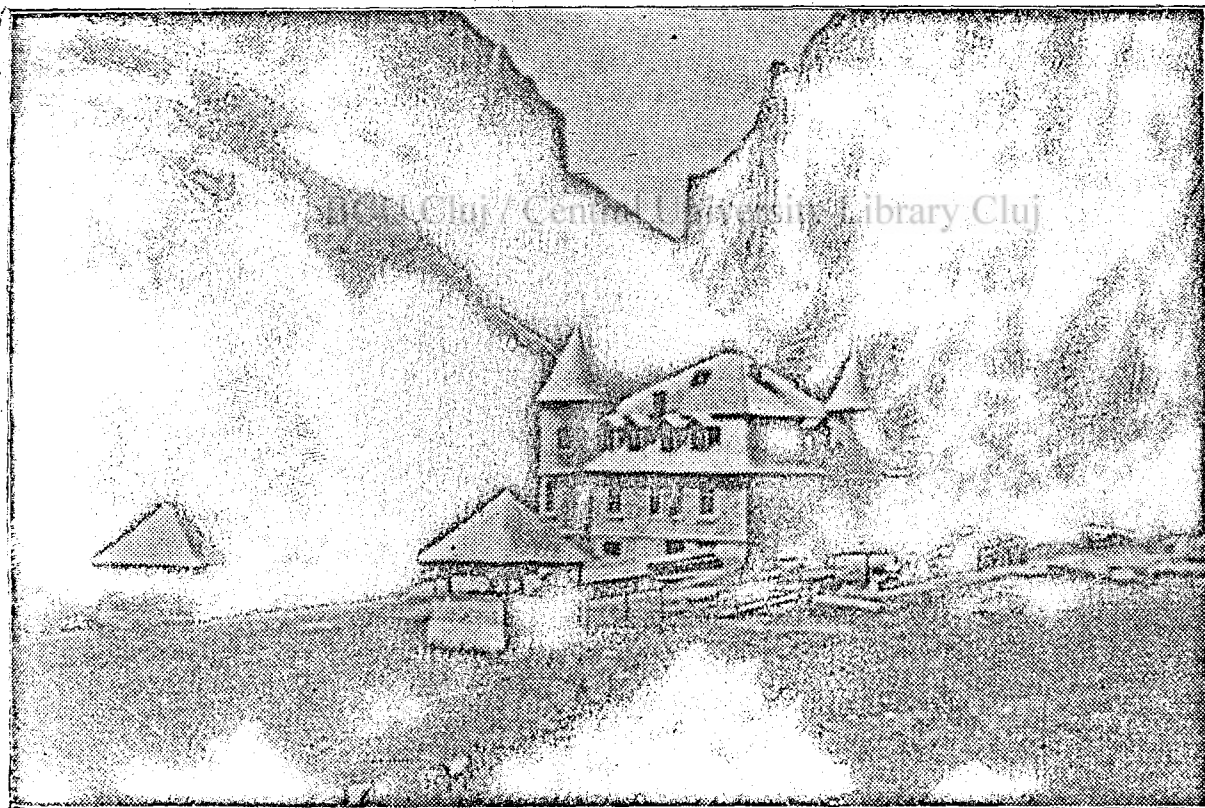
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
 Strada Baron L. Pop 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület ünnepe.

Mult év június 23-án megjelent 25. lapszámunkban beszámoltam arról a lélekemlően szép ünnepségről, mely június 3-án a Cheia-Turzii-Turdai hasadék turdai nyílásánál lejátszódott.

Mult évben az alapköletétel ünnepségeről azt irtam, hogy soha akkora és olyan lelkesült embertömeg nem volt még a hasadékban, mint akkor.

Most arról kell beszámoljak, hogy még

A Kárpát Egyesület menedékháza a turdai hasadékban.

Akkor tartotta Erdély legrégebb magyar kiránduló egyesülete, az Erdélyi Kárpát-Egyesület, ott építendő menedékházának alapköletételét.

A turistaság — a kirándulások krónikása most boldog örömmel ragadt tollat, hogy 15 hónap után beszámoljon a menedékház avatási ünnepségeről.

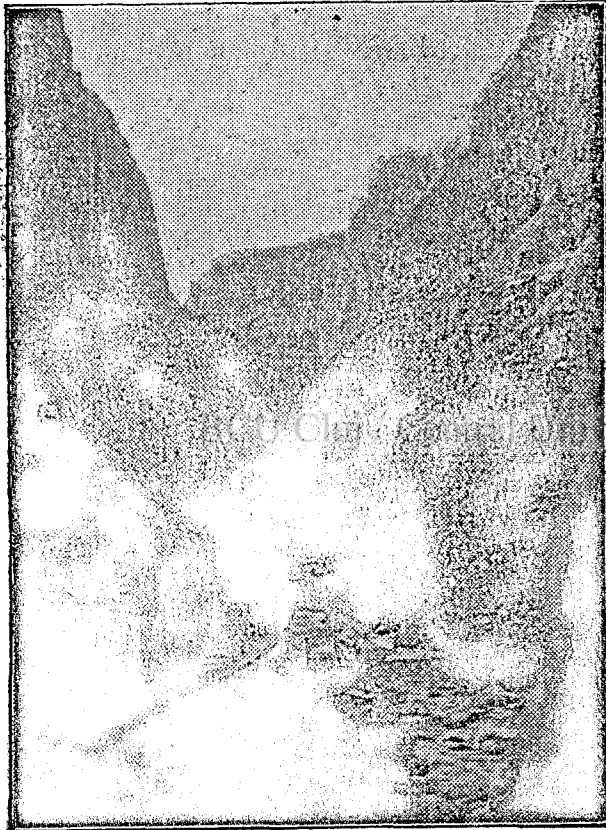
nagyobb, még lelkesebb tömeg, körülbelül 10 ezer főnyi ember érkezett a környékbeli városokból, falvakból az avatási ünnepségre. Mindjárt az érkezésnél szép látványt nyújtott Sándulesti község felett az a hatalmas autóbusz-, automobil-, kocsitábor, mely ennek a nagy embertömegnek nagy részét ide szállította. Örökre felejthetetlen marad a hasadék

gyönyörű képe, előtte a fejedelmi szépségű menedékház s a katlanszerű völgyben a hullámzó sok ezer főnyi sokaság — a gyönyörű, verőfényes őszi napon.

Igazi vasárnap, ünnepi hangulat volt ott Isten legszebb templomában a természetben.

Délelőtt fél tíz óra volt. Mindenki a természet szépségétől átszellemülve várta az ünnepség kezdetét.

És íme a Sándulesti felől levezető kanyargós utról ezüstcsengők csilingelése hallszik s az utolsó kanyarodónál paradés kocsis

A turdai hasadék látképe.

által hajtott gyönyörű négyfogatu hintóján megjelent Bors Mihály sándulestii nagybirtokos, az Erdélyi Kárpát-Egyesület (EKE) lelkes vezére. A sok ezernyi tömeg mint egy ember ünnepelte őt.

Megkezdődött az ünnepség. Ennek során a menedékház nagytermében tartott az EKE közgyűlést dr. Gergely Endre elnöklete alatt, melyen egyhangú lelkesedéssel elnöknek választották meg Bors Mihályt, aki az EKE-t a menedékház építésénél fejedelmi bőkezűséggel segítette. Tiszteletére a menedékházat „Az EKE Bors Mihály menedékházá”-nak nevezték el.

Az ünnepség többi része a menedékház mellett a szabadban folyt le. Bors Mihályt a közönség percekig ünnepelte megjelenésekor és megnyitó beszéde után is, melyben a természet rajongó szeretetéről, az ősi családi hagyományok ápolásáról, a turistaság megbeszüléséről tett tanubizonyságot.

Utána következett az új ház felszentelése Dinu Vasilie Mohor gör. kath. lelkész által, majd Fikker János unitárius lelkész mondott gyönyörű beszédet.

Dr. Borza Sándor egyetemi tanár a Természetvédelmi bizottság elnöke nagy határu beszédben utalt főképen a hasadéknak mint természeti kincsnek a nagy jelentőségére.

Dr. Balogh Ernő EKE főtítkárnak mélyen átérzett, szép házavató beszéde után megkezdődött az üdvözlő beszédek hosszú sora. A hivatalos ünnepséget bezáró beszéd után boldog örömmel állapithatta meg az EKE vezetősége élén új, szeretett elnökével a nap teljes sikerét, munkájának elismerését, mely erőt, biztatást fog adni a további munkára.

Külön ki kell emeljük, hogy a nagy ünnepségen a környékbeli falvak népe is nagy számmal vett részt.

A kirándulók természetjárásának épen abban látjuk egyik legnagyobb jelentőségét, hogy ott a szabad természetben Isten legszebb templomában férköznek igazán közel az emberek egymás lelkéhez, szeretik meg egymást Erdély népei, a város és a falu lakói. A menedékházakat főképen a falvak népe látja el élelemmel, így azoknak nagyjelentősége van a környékbeli falvak gazdasági viszonyaira is.

A felejthetetlen szépségű napon a világhíres szépségű Tordai hasadékot is sok ezer ember járta végig, amit Bors Mihály tett lehetővé azáltal, hogy a hasadék hidjait megépítette.

Az EKE lelkes vezetősége fáradhatatlan rendezőivel mindent megtett a nap sikere érdekében.

Az esti szürkületben a hasadék előtti katlanból kifelé kigyózott a tarka néptömeg, mikor ráborult a hasadékra a holdvilágos, csillogos éjszaka, a természet ezerszavu csendje lett ismét az új a menedékház környékén.

Dr. Tulogy János.

Az elmaradt katolikus nagygyűlés.

Az erdélyi katolikusok nagygyűlése, melyet évenként az Erdélyi Katolikus Népszövetség szokott Erdély különböző városaiban megrendezni, — az idén elmaradt. Nem kérdezzük és nem reklamáljuk, hogy miért. Tudomásul kell vennünk, hogy az elmaradásnak megvolt a maga komoly indoka; tudomásul kell vennünk, hogy a vezetőség, mely ugyan- csak tisztában van a katolikus nagygyűlések nagy erkölcsi jelentőségével, bizonyára nem jelentéktelen okok miatt kényszerült lemondani az idén a nagygyűlés megtartásáról.

Sajnálkozunk azonban lehet is, kell is az elmaradás felett. Manapság a kisebbségi élet majdnem minden vonalán a válságok előjéjét éljük. Igazán nyitott kapukat döngtetünk, ha panaszkodni akarnánk arról az általános gazdasági nyomorúságról, melyet országsszerte mindenki érez, de leginkább mégis a meghatározott életkeretek közé szorult kisebbség érez meg. Én azonban úgy gondolom, hogy nem csak a gazdasági válság nyomasztó a mi társadalmi életünkben. Beljebb nézve társadalmi problémáink szövevényébe, lehetetlen meg nem látnunk, hogy nekünk a gazdasági válság mellett súlyos erkölcsi válsaggal is kell küzdenünk. Ez a két válság: a gazdasági és az erkölcsi, karöltve járnak és a társadalmi feladata volna megállapítani, hogy melyik hat inkább a másikra, melyiknek a megszüntetése az, amelyik járványszerűen végigviharadva társadalmi osztályokon, sőt néha egész társadalmakon, megsemmisíti az élet fontos energiáit, legyenek azok anyagiak vagy szellemiek.

Kisebbségi életünk hovatovább kifogyóban van az életfenntartó energiákból. Igaz, lehetetlenek volnánk, ha azt állítanók, hogy kifelé másokban, más emberekben és más körülményekben van a hiba. Bennünk is sok hiba. Igaz, hogy a kisebbségi sors váratlanul szakadt reánk, de e sors irányításában bizonyultunk gazdaságilag elég gyakorlatiakknak és lelkiükben elég erőseknek. Ez az erkölcsi, ez a szellemi válság meglazította bennünk az egymáshoz való tartozás érzetét; elszakadt annak a nagy ténynek a gondolatát,

hogy egy faji és egy vérközösség részesei vagyunk és hogy ez a részesség egymással szemben való kötelességekkel jár. Kiveszöfélben van bennünk a társadalmi együttérzés, mely közös érzések, közös érdekek és közös célok felé utal. Ezt a tünetet a kisebbségi élet sorozatos megpróbáltatásaiba való belefásulásnak mondhatná valaki, én azonban erkölcsi válságnak nevezem.

Ami most már a kérdésnek a kath. nagygyűlés elmaradásával való kapcsolódását illeti, e tekintetben azt a nézetet kell vallanunk, hogy a katolikus nagygyűlések a katolikus gondolat ápolásának az adott viszonyok közt legalkalmasabb tényezői. A katolikus gondolatba előttünk két nagy tény van beágyazva: vallásunk és magyarságunk. Nem szabad a kettőt különválasztanunk; nem lehet az egyiket a másik előnyére kihangsúlyoznunk, vagy háttérbe szorítanunk. A katolikus gondolat kath. társadalmi program, mely nem más vallások ellen irányul, hanem a saját társadalmi szervezkedést szorgalmazza. *A katolikus öntudat magyar öntudat is, kisebbségi öntudat is, mely homlokán a világegyetemesség fényével, az erdélyi magyar kisebbségi sorsban a törvény által megengedett keretek közt keresi és igényli a boldogulás feltételeit.*

Ha tehát sajnálnuk lehet, hogy az erdélyi katolikusok nagygyűlése elmaradt az idén, azt azért lehet sajnálnunk, mert elmaradt a nógatás, az ösztönzés, a rámutatás, a példaadás varázslata, mely a tömeget rendesen megmozgatja, közömbösségéből felrázza, és feladatainak megismerésére ráébreszti. A tömegnek sohasem lehet elég keményen és elég gyakran a fülébe dörögni, hogy mostani sorsában mi a kötelessége fajával, vallásával, iskoláival, egész kisebbségi életével szemben. Ezeket az intelmeket a kath. nagygyűlések a maguk tömegeinek évenként rendszeren odadörögték, s évente maradt is meg ezekből a lelkekből valami. Az idén nem hallották. Pedig bizony az idén is szükség lett volna rájuk. Talán nagyobb szükség, mint az előző években.

P. Jánossy Béla dr.

Elvesszük a „KELETI UJSÁG”-ot, Erdély magyar napilapját!

Külpolitika

Felszólalt Genfben Magyarország megbízottja. A Genfben folyó népszövetségi tárgyalásokon felszólalt Tanczos Gábor, Magyarország megbízottja. Beszédében elmondotta, hogy Magyarország tizenöt éven át türelmemmel várta a békeszerződésekben kilátásba helyezett fegyverkezési egyenjogúság megvalósítására vonatkozó ígéretet, de megrendült a bizalma a leszerelési értekezlet eredményei és a Népszövetség iránt, mert az alapokmányokban foglalt leszerelési kötelezettség teljesítésére sofar még most sem került. Magyarország a leszerelés és az egyenjogúság feltételei mellett fogadta el a békeszerződést és a feltételeket teljesíteni nem akarja. A leszerelt államokat pedig ugyanazok a jogok illetik meg, mint a fegyverkezőket. Nyílt felhívást intéz a magyar bizottság nevében a Népszövetséghez, ne ítéljék meg könnyelműen a helyzet miatti nyugtalanságot.

Felhívta a figyelmet arra, hogy a kisebbségvédelmi szerződések feltételeit az érdekelt államok nem teljesítették s a szerződések gyakorlati alkalmazásának az ellenőrzését a Népszövetség nem teljesíti kellő módon. A mai rendszer nem alkalmas a kisebbségvédelem gyakorlati alkalmazására s a tanács csak akkor foglalkozik kisebbségvédelmi kérdéssel, ha panaszt nyújtanak be hozzá.

Köztudomású, hogy a panasz benyújtásának nagy akadályai vannak, mert az érdekelt államok a kisebbségekkel szemben szigorú rendszabályokat alkalmaznak. Legfőbb kívánság az, hogy a kisebbségi panaszokat

ne politikai, hanem jogi szempontokból bírálják el. Kisebbségvédelmet csak úgy gyakorolhat a tanács, ha maga ellenőrzi történet-e szerződésszegés vagy nem. Birói jellegű eljárásra van szükség. Erre vonatkozólag javaslatot is nyújt be. Kéri a Népszövetséget, szorgalmazza az érdekelt kormányoknál a kisebbségvédelmi szerződések kötelezettségeinek a végrehajtását.

Nagy szerencsétlenség történt a francia hadgyakorlaton. Lapunk előző számában közöltük, hogy Franciaországban nagyméretű hadgyakorlatot tartanak. A francia hadgyakorlatokon súlyos kimenetű repülőgépszerencsétlenség történt. Két bombavető repülőgép a levegőben összeütközött. A két gép lezuhant és összetört. A szerencsétlenségnek tizenegy halálos áldozata van. Mint érdekességet említhetjük meg, hogy a motoros járművek alkalmazhatóságának értékét nagymértékben csökkentette az a tény, hogy a motoros hadosztályok tevékenységét és hadmozdulatait repülőgépről nagyon könnyen meg tudják figyelni és le tudják fényképezni. Ez háború esetén sokat von le a motoros hadosztályok értékéből.

Százmillió a japán nép. A legutóbb tartott japán népszámlálás adatai szerint a japán szigetvilág lakosságának száma százmillió. Magában az ország fővárosában, Tokióban több mint hatmillió ember él. Ez a szám mindennél jobban megmagyarázza azt a feszültséget, amely Japán külpolitikáját irányítja. Az örökös természeti csapások által sújtott szigetország százmillió lakossága igyekszik emberföldöslegét más területeken elhelyezni. Így érthető Japán

Kelet-Ázsiában való terjeszkedése. Ezért kezdik emlegetni Európában a sárga veszedelmet. Mint időszerű érdekességet említhetjük meg, hogy a japánoknak Abessziniában a Tana-tó környékén nagy, bérelt területeik vannak, amelyeken gyapottot termelnek. Jó volna, ha Európa népeinek vezető külpolitikuskai komoly mérlegelés tárgyává tennék, hogy a szívós és minden fejlődésre képes ázsiai nép elérte a százmillió létszámot.

Volt királyok találkozója. Külföldi ujságok érdekes találkozó-ról számolnak be. Alfonz volt spanyol király Hollandiában meglátogatta a németek volt császárat, Vilmost. Az érdekes találkozással kapcsolatban találgatják, hogy nem áll-e összefüggésben azzal a feszült légkörrel, amely ma az egész világ felett urrá lett?

Pokolgép Belgrádban. A szerbek ifjú királya, Péter, most ünnepelte születésének 12-ik évfordulóját. Az évforduló alkalmából a jugoszláv fővárosban fényes ünnepséget rendeztek. Egyik sétahelyen pokolgépet helyeztek el ismeretlen merénylők, hogy az ünnepség alkalmával zavart keltsenek. A rendőrség ártalmatlanná tette a pokolgépet. Hivatalos jelentés szerint a talált tárgy nem pokolgép volt, hanem egy véletlenül ott felejtett gázóra.

Lelőttek egy amerikai szenátort. Kuey-Long északamerikai szenátort mérgezett golyóval lelőtték. A merénylők valószínűleg golyózáport zudítottak a népszerű szenátorra. Kuey-Longot az Egyesült Államok Hitlerrel szembe fordították, több műtétet

altak rajta végre és többször alkalmaztak vérátömlesztést. Sebői azonban olyan súlyosak voltak, hogy nem lehetett megmenteni, meghalt.

Zavarok Görögországban. Görögországban közeledik a népszavazás időpontja, amikor a népnek döntenie kell, hogy vissza akarja-e állítani a királyságot, vagy pedig továbbra is a köztársasági államforma mellett tart ki? Ezzel kapcsolatban több helyen forradalmi zavargások törtek ki. A görög politikai rendőrség megállapította, hogy a görög köztársasági párt levei a népszavazás előestéjén törözsakkal át akarták venni a katalmat és így kész helyzet elé állították volna a görög népet.

Mozgolódnak a lengyelek. A sziléziai lengyelek függetlenségi mozgalma napról napra erősödik. Csehország a sziléziai határvidéken katonai csapatokat összpontosított, hogy szükség esetén kellő erővel léphessen fel a lengyelekkel szemben.

Tilokzatos öngyilkosság. Az abessziai viszállyal kapcsolatos eseményekről lapunk más helyén számolunk be. Érdekes és különleges eseményt hoznak kapcsolatba a háborús készülődésekkel. Az Északamerikai Egyesült Államok kormánya egyik legképzettebb diplomatáját, fontos megbizással Abessziába küldte. Időközben a diplomatát visszarendelték Amerikába, úgy, hogy csak Londonig jutott el. Londonban néhány napig betegen feküdt a fontos kiküldetésből visszahívott államférfi, majd hajóra ült és visszaindult Amerikába. A hajón főbelötte magát.

A Magyar Népet terjeszteni magyar kötelesség!

Belpolitikai hírek

Királyi nyilatkozat Targu-Jiu-ban. Mint közöltük, a Targu-Jiu-i ünnepség Károly király jelenlétében zajlott le. A király az egyházi szertartás után ünnepi beszédet tartott. Beszédében hangsúlyozta, hogy felelősök vagyunk a jövőért és ezért mindenkinek eszerint kell cselekednie és élnie. A király beszédét általános tetszéssel fogadták. A Bucuresti-i ujságok nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy ez az első eset, hogy az ország uralkodója miniszterelnökénél látogatást tett. Mint ugyanis lapunk előző számában jeleztük, a király Tatarescu miniszterelnök vendége volt.

Megrendszabályozzák a szélsőséges ujságokat. Az állambiztonság vezérigazgatósága előterjesztést tett a kormánynak, hogy a szélsőséges lapok erélyes hangját rendszabályozza meg. Hir szerint tíz szélsőséges irányzatú ujságot be fognak tiltani.

Nehezen haladnak a német kereskedelmi tárgyalások. A román kormány nagyobb bizottságot küldött Berlinbe, hogy Németországgal a külkereskedelmi és pénzügyi kérdéseket rendezze. A tárgyalások azonban nagyon nehezen haladnak, mert rendkívüli nehézségek merültek fel. Nemcsak Berlinből, hanem Párisból is nagyon kedvezőtlen jelentéseket küldöttek a bizottságok vezetői. A tárgyalások elhúzódásával magyarazzák, hogy a parlament tervezett megnyitása egyelőre halasztást szenved.

Életrevaló gondolat. Az Országos Magyar Párt Tárnava Mica-i elnöke, Pekry Géza megszívlelésre méltó nyilatkozatot tett a magyarság jövődö

művelődésére vonatkozólag. Pekry Géza kifejtette, hogy minden községben magyar kultúrházat kell építeni. Ehhez az egyesek részéről nem ezres áldozatok kellene, mert ha családonként egy-két véka gabonát ad össze a magyarság, a kultúrház megteremtése biztosítva van. Pekry Géza kifejtette, hogy azért van ma szükség kultúrházra, mert az iskolákban semmiféle összejövetelt sem szabad tartani. Az ifjuság nincs hol művelje magát és a továbbművelés hiánya nagy hátrányt jelent a nemzetek közt uralkodó szellemi versenyben. Az értékes gondolatokban bővelkedő beszéd minden kétséget kizárólag érdemes arra, hogy az erdélyi magyarság annak tanításait meg szívlelje.

Kommunista izgatás. Franciaországban a kommunisták új taktikát választottak és népfront címen próbálták maguk köré tömöríteni azokat, akik távol állottak az ilyen mozgalmaktól. Most aztán nálunk is nagy dobpergéssel megkezdtek a népfront szervezését és egyelőre a városokon próbálnak híveket toborozni a mozgalomnak. Azzal érvelnek, hogy a teljes egyenlőséget akarják megvédeni. A városi propaganda után a falu következik és első sorban a magyar emberek érdeklődését szeretnék felkelteni, mert a román földműveseknél nem tudnak eredményeket elérni. A magyarságnak azonban van annyi józan öntudata és ítélőképessége, hogy nem ül fel a népbolondítóknak és öntudatosan visszautasítja az ilyen kísérleteket, mert számolni kell azzal, hogy a hatóságok kiméretlenül fogadják elbánni az ilyenekkel.

Szeressétek az állatokat!

Gyakran megesik az emberrel, hogy valamit csak akkor vesz észre, ha a szomszéd-ban látta. Hogy milyen izesen főz az aszszony, milyen ügyes, takaros a gyermek, azt jórészt csak akkor vesszük észre, ha a szomszéd rossz ételét izleltük, a szomszéd piszkos gyermekét figyeltük.

Ilyesformán jártam én is az elmúlt hetekben, csak hogy — sajnos — fordítva! Jó néhány hétig Bécshez kötött a dolgom és ott sok mindent láttam, amit minálunk is üdvös lenne megszívlelni. Már ugyan ki ne hallott volna erről a nagy német várossról? Bizonyára sok magyar testvérünk meg is fordult benne, ha másként nem, hát katonasorban. Kétmillió ember lakik itt valóságos háztengerben, most különösen sok baj, nehézség és küzdelem közepette. Itt tünt fel nekem a következő eset: Az ablakommal szemben, az utca tulsó oldalán egy amolyan kis koresma volt, ahol a kocsisok meg-megállanak egy korty italra, egy falás ételre. Az ajtó előtt csaknem mindig állott egy-egy teherkocsi, előtte rendszeren egy pár szép, erőteljes lóval. A különös az volt a dologban, hogy a kocsis a koresmából kilépve, mindkét tenyerét titokzatosan maga felé húzva tartotta, így lépett a lovak elé, melyek már nyújtották a nyakukat, azután a kocsis felpattant a bakra, szólott egyet és a lovak vigan elindultak. Megvallom, furdalta az oldalamat a kíváncsiság. Ugyan mit vihet a kocsis a lovaknak? Emeleten laktam, tehát magasabban, mint ahol ez a jelenet lejátszódott. Egyszer ügyesen kihajoltam és lenéztem a kocsis tenyerébe. Tudjátok mi volt mindkét kezében? Egy-egy kocka cukor! A lovak már tudták, már várták; látszott egész testtartásukon, nyakuknak előrenyújtásán, hogy már készülődtek a jó falatra.

De mi volt ebben feltűnő, vagy különös? Az, hogy minden kétséget kizárólag a ló sohasem volt a kocsis tulajdona! A kocsis csak alkalmazott volt annál a nagy szállító vállalatnál, vagy más cégnél, melynek a lovak tulajdonát képezték. És ez az ember nyilván

szükre szabott kis keresményéből nem sajnált egy-egy ilyen megállás alkalmával pénzt áldozni cukorra. Mert nehogy azt higgye valaki, hogy ott a cukrot ingyen osztogatják. Bécsben a cukor jócskán drágább, mint nálunk. Hogy ez a jelenet méltán tünt fel nekem, azon senki sem fog csodálkozni, aki a mi állatvédelmi viszonyainkat ismeri. Ugyan melyik idevaló fizetett kocsis teszi azt meg, hogy a lovainak saját zsebéből cukrot vásároljon? Hiszen saját tulajdon lovát is olyan kegyetlenül hóhérolja a legtöbb fuvaros, hogy a jóézésű embernek ökölbe szorul a keze.

Természetesen lassanként kinyílt a szemem ott a messzi Bécs-országban és elkezdtem hasonló dolgokat megfigyelni. Hamarosan rájöttem, hogy nemcsak a kocsisok dedelgetik a lovakat, hanem általában az utca egész népe. A szomszéd kereskedő, aki zöldséget is árul, minden reggel kelkáposzta leveleket adott kedvenc lovainak; de jutott nekik gyakran fél kifli, vagy zsemle is. Bár a bécsi utcák jórészt eléggé meredeken emelkednek, soha, egyetlen egyszer sem láttam, hogy a kocsis a lovakat ütötte volna. Kérdősködtem odavaló emberektől és azok felvilágosítottak, hogy aki a lovat kinozza, üti-veri, azt a rendőr letartóztatja és bíróság elé állítja. Az ilyen elvetemült ember büntetése az első alkalommal két hónapi börtön. De ilyen eset ott már évek óta nem fordult elő.

Bécsben kiterjedt és népes állatvédő egyesület működik. Ez a város forgalmasabb pontjain helyiségeket bérel. Innen öröködik az állatok felett, alkalmazottai tálakban friss vizet helyeznek ki és arról is gondoskodnak, hogy az esetleg szerencsétlenül járt állatok segítségére siessenek. Ha az utcán egy ló lába eltörik, néhány perc múlva egy, a ló elszállítására alkalmas mentőkocsi érkezik és betanított alkalmazottak emelik fel a szerencsétlenül járt állatot.

Ennek a helyes, emberséges szellemnek azután sok meglepő következménye van. A sötétebb helyeken nem a nálunk sokszor a szemtelenségig elszaporodott élelmes verebek az

„Magyar Népet” terjeszteni magyar kötelesség!

Hírek

Ülést tartott a róm. kath. Egyházmegyei Igazgatótanács. Az erdélyi róm. kath. Egyházmegyei Igazgatótanács szeptember 11-én tartotta Clujon gr. Majláth Gusztáv Károly püspök elnöklete alatt rendes havi ülését, melyen jelen voltak: Dr. Gyárfás Elemér világi elnök, dr. Inezedy-Joksmán Odön al-elnök, Szabó György apát és Csipak Lajos kanonok, egyházi, dr. Betegh Miklós v. b. t. t., Tóth Balázs, dr. Gabányi Imre, dr. György Lajos, dr. Jelen Gyula, gróf Haller István, Urmánecz Jeromos, báró Szentkereszthy Béla és báró Jósika Gábor világi igazgatótanácsosok, dr. Balázs András prelátus-kanonok előadó, dr. Boga Alajos kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő és Thuróczy Albert számtanácsos.

Az Igazgatótanács melegen üdvözölte elnöklő püspökét, aki legutóbbi gyöngékedése dacára, megújult egészségben vette át és vezette az Igazgatótanács üléseit. Fájdalommal emlékezett meg elnöklő püspök megnyitójában Kassai Lajos c. kanonok, Takó János főesperes és Roska Jenő esperes elhalálozásáról és őszinte részvétét fejezte ki dr. Szoboszlai László igazgatótanácsosnak felesége elhunytja miatt.

Az Igazgatótanács dr. Boga Alajos főtanfelügyelő jelentéséből megnyugvással vette tudomásul, hogy az adótarlozások miatt zárgondnoksági kezelés alá helyezett Cluj-i egyházközségek az Igazgatótanács aug. 14-iki határozata alapján főhatóság kezelésébe átvett összes elemi iskoláit — a nélkülözhető

belvárosi leányiskola kivételével — valamint a Marianumot is rendes időben sikerült megnyitni és e tanévi működését biztosítani.

Ugyancsak helyeslően vette tudomásul az Igazgatótanács a főtanfelügyelőnek az ideai beiratkozásokra és a tanév megnyitására vonatkozó intézkedéseit s mély fájdalommal értesült arról a sok nehézségről, melyekkel iskoláinknak meg kell küzdeniök. Báró Szentkereszty Béla igazgatótanácsos felhatalmazást nyert, hogy a Târgu-Săucuse-en — a megszűnt gimnázium helyiségeiben — felállítandó gazdasági iskola engedélyezése ügyében a kormányhatóságnál a szükséges lépéseket tegye meg.

Nagy sajnálattal fogadta az Igazgatótanács a hírt arról a súlyos veszteségről, mely az alapokat érte a tulajdonukat képező Iernuti matom működésének a kapkodó és indokolatlan örtlési tilalmak következtében s megbízta Gyárfás Elemér világi elnököt, hogy az egész gazdaságközönségnek az át nem gondolt és súlyosan sérelmes örtlési taxákkal való megkárosítását a parlament megnyitása után, ennek színe előtt tegye szóvá.

A napirend során az Igazgatótanács még számos adminisztratív ügyben intézkedett, több segejlyt szavazott meg, s különböző jogi és gazdasági kérdésekben adott véleményt.

Az Igazgatótanács ülése a déli órákban ért véget, mikor Majláth püspök villásreggelivel vendégelte meg a megjelent tagokat, kik melegen ünnepelték forrón szeretett ősz főpásztorukat.

Angelesu munkában. A Treiseaune-i tanfelügyelőség a magyarságra nézve sérelmes rendeletet tett közzé. A rendelet sze-

rint ha valamelyik elemi iskolában a tanulók tizedrésze román, vagy elmagyarosodott román, az iskolában nem szabad magyarul tanítani. Ha az iskolában száz gyermek közül legalább kilencvenegy magyar, ugy helenként a tanító 2—3 órán át taníthatja a magyar nyelvet.

Nem szabad a nyugdíjakból levonni. Régi panasza a nyugdíjasoknak, hogy a nyugdíjösszeg kifizetése alkalmával mindenféle címen nagyobb összegeket vontak le nyugdíjaikból. A pénzügyminiszter egy rendeletben most szigorúan megtiltja, hogy a nyugdíjasok illetményeinek kifizetése alkalmából különböző címeken bélyeg vagy illeték levonásokat eszközöljenek. A miniszter hangsúlyozza rendeletében, hogy ezek a levonások nem szabályszerűek és ezért aki ilyen levonásokat eszközöl, törvénybe ütköző cselekedetet végez.

Mozifilm készül a Gyöngyös Bokréta-ról. Lapunk egyik előző számában képekkel ellátott cikkben ismertettük a magyarországi Gyöngyös Bokréta mozgalmat. Örömmel állapítjuk meg, hogy a mozgalomra külföldön is felfigyeltek. Korda Sándor, a világ egyik leghíresebb mozifilm rendezője, filmre akarja felvenni a magyar népi viseletet és a magyar nép életét.

Kincsek a föld alatt. Vidéken a földművesek gyakran találják csodálatos holmikat, amelyek több ezer éves sírokból kerültek ki. Ezekről a régiségekről nap nap képekkel illusztrált cikkeket közöl *Tolnai Világlapja* új száma; amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg. A legkiválóbb magyar írók novellái mellett remek folytatós regényt, számos kitünő cikket, sok érdekes rovatot és közel száz képet talál az olvasó a nap szerinti képeslapban.

Szeptember 27-én adják elő Gyallay darabját. Közöltük a „Magyar Nép”-ben, hogy főszerkesztőnk Külön nóta című színdarabját a rádióban 15-én este elő fogják adni. A jelzett előadás szeptember 27-én este, a rádió időszámításunk szerint 9 órakor lesz, mert a színdarab előkészületeit nem tudták befejezni.

Sulyos ítélet. A Turda megyei Calaras községben tavaly karácsonykor műkedvelői előadás után véres esemény történt. Két román legény jelent meg a bálteremben és követelték, hogy a cigány nekik muzsikáljon. Ebből verekedés támadt és a két legény halálosan megsebesült. A sajnálatos esemény miatt 21 ember került a vádlottak padjára. A Turda-i törvényszék most hozott ítéletet az ügyben. Az ítélet nagyon szigorú. Bíró János ref. lelkészt és Moldován Iuliu községi bírót 15—15 évi fegyházbüntetéssel sújtotta, Nagy Ödönt, Barta Pált és Barta Antalt 12—12 évi fegyházbüntetéssel, Barta Gábort, Kovács Gyulát, Barta Bénit, Barta Andrást és Szász Gergelyt 10—10 évi fegyházbüntetéssel, Barta Jánost nyolc évi, Nagy Gergelyt és Manduia István pedig 4—4 évi fegyházbüntetésre ítélte a bíróság. A többi vádlottat bizonyítékok hiányában felmentették. Az elítéltek a bűnösség megállapítása és a büncselekmény minősítése ellen felebbezést jelentettek be és a tárgyalás folyamán emelt semmiségi panaszukat is fentartották. Az ügyész az ítélet sulyosításáért és a felmentések ellen felebbezett. A verekedés áldozatainak hozzátartozóit keresetükkel polgári bíróság elé utasították. Ítéletki hirdetés után az ügyész kérte Bíró János ref. lelkész azonnali letartóztatását,

amit a bíróság el is rendelt. A tizenöt évi fegyházbüntetéssel sújtott lelkész szuronyos őr kíséretében hagyta el a tárgyalótermet.

Megérkezett Budapestre a walesi herceg. Ismeretes, hogy az angol trón várományosa, a walesi herceg a tavasszal Budapesten töltött néhány napot. Az angol királyfi annyira megszerette Budapestet, hogy újabb látogatásra megint a magyar fő-

városba érkezett. A walesi herceg Genfen át utazott Budapestre. Genfben magyar szőit vásárolt. Mikor budapesti szállására érkezett, a szálloda vezérigazgatójához fordulva, barátságosan így szólt:

— Ugy-e nem számítottak arra, hogy ilyen hamar visszajövök? Örülnek, hogy itt vagyok? A herceg ezután mosolyogva jelentette ki, hogy otthon érzte magát.

Előfizetési felhívás!

Immár tíz esztendeje, hogy a „Magyar Nép” hasábjain olvasóinkhoz szól „Az Életről — az Életnek” című rovatban Vásárhelyi János. Minden cikkében az életről, történelemből, a legnemesebb irodalom alkotásaiból vett hasznos és tanulmányos példákkal, világos, tiszta fejtegetésekkel mutatja fel az élet, elsősorban az erdélyi magyar élet különböző kérdéseiben a helyes állásfoglalásnak, az igaz életfolytatásnak útját. Az évekre visszanyúló írásokat most egy könyvbe foglalva adjuk ki. A könyvben Vásárhelyi Jánosnak, több mint százötven cikke jelenik meg. Szülőknek, nevelőknek, de mindenkinek hasznos olvasmánya lesz ez a könyv. Hisszük, hogy olvasóink szíves örömmel fogadják a könyv megjelenését. A könyv ára csinos kiállításban előfizetőknek 100 lej lesz. A könyv megjelenését azonban csak úgy tudjuk lehetővé tenni, ha kellő számú előfizelő jelentkezik. Bizonyára Ön is szívesen fogadja megkeresésünket s támogatására siet vállalkozásunknak. Magyar testvéri szeretettel kérjük azért, hogy amennyiben viszonyai megengedik, az alábbi szelvényen rendelje meg Vásárhelyi János: „Az Élet útja” címen megjelenő könyvét.

Kérésünket szíves figyelmébe ajánlván, maradunk testvéri köszönettel:

A „Magyar Nép” szerkesztősége.

Megrendelem Vásárhelyi Jánosnak:

„Az Élet útja” című könyvét. Ára 100 lej.

A megrendelő neve: .....

Lakása, helysége neve: .....

Utolsó postája: .....

Vármegye: .....

A könyv árát a „Magyar Nép”-ben közlendő felhívásra előre beküldöm. Amennyiben a könyv megjelenéséig az előfizetési összeget be nem küldeném, az esetben a könyvet utánvétellel kérem címre megküldeni.

A megrendelő sajátkezű aláírása: .....

Kérjük a feletti megrendelést megfelelően kitölteni, a lapból kivágni és borítékban beküldeni a következő címre: Magyar Nép szerkesztősége, Cluj, Str. Baron L. Pop No. 5.

Tanítók figyelmébe!

Ismételten felhívjuk a figyelmet a Minerva Rt. kiadásában megjelent magyar és román nyelvű elemi iskolai modern rajztanításhoz szükséges, módszeresen illusztrált *Rajzfüzetekre és Vezérfonalra*.

Ugy a Vezérfonal, mint a rajzfüzeteket *Kovácsi Pál* rajztanár készítette, aki 20 év óta csupán a speciális rajztanítás szolgálatában áll. Legujabban munkáiban a hosszú és eredményes rajztanítási évek teljesen kipróbált tapasztalata van feldolgozva az országos tanterv figyelembevételével mellett az I–IV. elemi osztályok részére.

A román részt *Kovácsi Pál* rajztanár, *Gázdac Mihail* tanár és *Otel Teodor* iskolai igazgató közreműködésével állította össze. Ugy a rajzfüzetek, mint a vezérfonal a közoktatásügyi minisztérium által engedélyezve vannak.

Ugyanezen szerzőktől megjelentek az elemi iskolák II., III., IV. osztálya részére készített és a gyakorlatban kitűnően bevált *Földrajzfüzetek* is.

Az I. és II. o. rajzfüzetek ára 4 Lei, a III. és IV. oszt. rajzfüzetek ára 5 Lei, a földrajzfüzetek ára 8 Lei.

E hézagpótló és a gyakorlatban kitűnően bevált füzetek kaphatók minden könyvekereskedésben és a kiadónál: Minerva Rt. Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

A magyar nemzet becsülése.

A napokban zajlott le Varsóban a világsakkolimpiász. Ötvennégy nemzet mérte össze erejét. A lengyelek meleg barátsággal fogadták és látták vendégül a fővárosukba összegyűlt delegátusokat. Szt. István napján aztán, amikor a hatalmas termet zsúfolásig megtöltötte az érdeklődő közönség és javában folyt a játék, váratlanul betoppant egy ezredes.

— Bocsánatot kérek uraim — mondotta, — de ma van a lovas magyar nemzet egyik legnagyobb ünnepe, Szent István, a nagy legendás király napja. Ennek a nemes népnek és jó barátunknak tartozunk annyival, hogy tíz percre felfüggeszük a játékot. — A többszáz ember, a világ minden részéről idesereglett emberek és a nézőközönség tíz perces kegyeletteljes hallgatással adózott a magyar nemzet lélekemelő ünnepének. A magyar nép soha sem felejtheti el a lengyel nemzet részéről ért megbecsülést.

A „Magyar Nép“-et terjeszteni magyar kötelesség!

A „Székelyek Társasága“ közli: 1 asztalos, 2 lakatos, 1 bádogos és 2 kárpitós tanulót elhelyezünk. Jelentkezni lehet Cluj, Calea Mareschal Foch II. sz. alatt, délelőtt 9–1-ig.

Ujabb repülőgép szerencsétlenség. Két romániai repülő Kínába akart repülni. A repülők ünnepélyes búcsú közben el is indultak a távol keleti utra. A repülőgép néhány pernyi ut után meggyult. A bátor repülők nem vesztették el lélekjelenlétüket, ejtőernyővel kiugrottak és szerencsésen földre értek. A repülők kijelentették, hogy indulás előtt a repülőgépet gondosan átvizsgálták és azon semmi hibát sem találtak. Így valószínűnek tartják, hogy merénylet következtében gyulladt ki a repülőgép.

Haláleset villámesapás következtében. Székér Bénéjámín Jibau-i földmives fát döntött az erdőben. Munkaközben nagy vihar kerekedett. Székér menekülni igyekezett a vihar elől, közben a villám agyonujtotta.

Előkelő vendégek Erdélyben. Az unitárius egyháznak előkelő vendégei voltak. Dr. Hall Alfréd angol püspök és a cseh szabadegyház főpapja, Steiskal püspök. A vendégek a vidékre tettek kirándulásokat és Cluj-on az unitárius templomban prédikáltak.

Néhány szó a rheumásokhoz. Ön talán már megkísérelt minden lehetőt anélkül, hogy kizáró fájdalmaitól megszabadult volna. De Önnek sines oka a kétségbeesésre. Tegyen még ma egy kísérletet az azonnal ható fájdalomcsillapító *Togal*-tablettákkal. *Togal* oldja a húgysavat, az emberi test ezen magatermelt, pusztító mérget. Nem kevesebb mint 6000 orvos rendkívül elismerően nyilatkozott a *Togal* jó hatásáról.

Erdély legjobb mezőgazdasági és közgazdasági szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Muladványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Cluj Str. Baron L. Pop 5. szám.

Előfizetési díja egész évre csak 80 lei.

Szeptember elején...

Meghalt a viszontlátás öröme-
lől. Nemes Lajos tisztviselő vi-
dékről Budapestre utazott, hogy
régóta nem látott anyját felke-
resse. Mikor édesanyja lakásá-
hoz érkezett és becsengetett, ösz-
szeesett és meghalt. Az édesanya
a küszöbön találta halott fiát.

Szórvány hírek. A Magyar
Nép beszámolt Földes Károly
mező-utlachi református lévita
fűzetéről, melyben feltárta a
szórványokon élő pusztuló ma-
gyarság helyzetét. Nemrégiben
aztán a nagysajói református
egyházmegye vezetősége Fe-
hérváry Károly főgondnok,
Borbély Kálmán gondnok,
dr. Gyenge György esperes,
Sigmund János főjegyző és
Kese Attila belmissziói előadó
nyolc nap alatt bejárják a me-
zőségi szórványokat. Az ilyen
szigeteken élő magyarság köny-
nyes szemekkel és meghatódva
fogadta az egyházi élet előljá-
róit és boldogok voltak, hogy
újból érintkezésbe léphettek ma-
gyar testvéreikkel. Sopteriu köz-
ségben például a magyar szülők
gyermek a Miatyánkat csak ro-
mánul tudta elmondani. Az egy-
házi vezetőférfiak könyveket
osztottak ki és megtették a kellő
lépéseket, hogy a jövőben a hi-
vek ne maradjanak pásztor nél-
kül. Nagyon helyes lenne, hogy
ha minden magyar egyház fel-
karolná a szórványokon élő hi-
veinek a helyzetét, mert észre-
véttlenül, nap-nap után egyre fo-
gyunk amiatt, mert a rejtett he-
lyeken élő testvéreink még ma-
gyar szót sem hallanak.

Megölt a bika egy szolga gye-
reket. A Salaj megyei Salatig
községben egy bika felöklelte
Drule Nicolae szolgálgyermeket.

Pár nap múlva újra megnyil-
nak az állami és felekezeti isko-
láink kapui. A szülők gondja
alatt reng a föld, de a szülők
gondjánál nagyobb ma az is-
kolát fentartók aggodalma. Pén-
zünk, ha szűkebben is, de még
van. Képzett és nyelvtudással
rendelkező tanerőnk is van. Van
iskola, van pénz, de hol a gyer-
mekserég? Nem kisebbségi, vi-
gasztalan mivoltunkból, külső
kényszerből következik, hanem
önmagunkban levő, nagy belső
bajok miatt szakadt reánk. Vég-
zetes az, hogy nem vállaljuk a
jövő nemzedék gondját. Faji ön-
tudatunk hiányában vannak
pusztulásra ítélve iskoláink. Pe-
dig nem lehet ez a sora intéz-
ményeinknek, melyért annyit
véreztünk. Elsodródik soraink-
ból a szintelen polgár, mert csak
az erős és öntudatos, igaz ember
állhat meg a küzdelemben. Fa-
jlag öntudatos, gazdaságilag
képzett és hitben erős állampol-
gárt felekezeti iskoláink nevel-
nek.

Szeptember a pályaválasztá-
sok ideje is. Ugy képezzük ki
gyermekünket, hogy közöttünk,
ennek az államnak keretein be-
lül, adhassunk kenyeret nekik.
A lelkesítő és tanító pálya egyik
felekezetenél sincs túl terhelve

eddig. Szabad pályák között az
ipari és nagyobb szaktudást
igénylő földmívelési foglalkozá-
sok. Iparon kívül, kertészet,
szőlészet, méhészet és pl. ba-
romfityenyészet stb. Öntudatosi-
tanunk kell gyermekeink és if-
juságunk előtt a dolgok értékét.
Ismertetnünk kell a megélhető
biztosításának módját, a meg-
szerzett leltár megtartásának
fontosságát és szükséges feltéte-
leit és végül a helyes értékesi-
tés lehetőségeit. Már a gyermek-
játékait, könyveit ismerje helye-
sen értéknek, hogy aztán később
ő maga értékelje környezetét, a
szülőket, az iskolát és megbe-
csülje fajtságát, népét, egyházát,
annak multját és jövődjét.

Magam, aki szükségből több
éven át tanítottam, tapasztaltam
azt, hogy ezt mind elvégezni a
mai iskolai rendszer mellett le-
hetetlen. Evégből átszervezésre
szorulna iskolarendszerünk,
mely ósdi és hiányos. Ugy a
gyakorlati kereskedelmi szellemű
életet, mint az Isten iránti sze-
retettel megtelt életminőséget
alakítsuk ki gyermekeinkben,
mert így a legbiztosabb támasz-
szal lesznek mindenkor a szept-
temberi életmegmozdulásban is-
koláinknak és kulturánknak.

Vizaknai Wesmás Károly.

A súlyosan sérült fiut azonnal a
Căre-i kórházba szállították. —
Műtétet hajtottak végre rajta,
azonban a gyermek súlyos sebe-
sülése következtében meghalt.

Nagy tűz pusztított Tasnadon.
Fischer Ferencné gazdasági ud-
varán meggyult a takarmány.
Harminc szekér takarmány égett
el, 25 ezer lej értékben. A tüzet
pipázó béresek gondatlansága
okozta

Halálos szerencsétlenség a sző-
lőhegyben. A Mures megyei Cur-
teni községben halálos végű sze-
rencsétlenség történt. Vajda
György vincellér a szőlőben zaj-
ra lett figyelmes. A zaj irányá-
ban több lövést adott le. A lö-
vések a szomszéd vincellért,
Szabó Györgyöt találták olyan
szerencsétlenül, hogy a kórház-
ban meghalt.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Mivel pótolhatjuk állataink takarmányszükségletét a szárazság okozta inségben?

Nagymennyiségű kukoricát, vagy másféle gyengébb minőségű vizenyős takarmányt besavanyítással konzerválunk, miáltal a zöldtakarmányt megközelítő hatású izletes takarmányt nyerünk.

A besavanyítás történhet veremben, silóban vagy zombolyái kazalban. Célszerűbb, több kisebb 4×4 méteres vermet készíteni, mint egy nagyot. A verem mélysége 2–3 méter lehet, de sohase érje el a talaj vizet, mert az tönkre teszi takarmányunkat. Ha homokos a verem alja, úgy azt agyaggal kell megdöngölni. Az oldalakat merőlegesen kell ásni, a sarkokat le kell gömbölyíteni, hogy ezáltal az ülepedés egyenletes legyen; ha omlós földben készül a verem, úgy annak oldalait deszkával, vagy téglával kell kirakni, nehogy a takarmányba sok föld kerüljön.

Besavanyítani minden vízpus takarmányt lehet, és pedig kukoricaszárát, burgonyaszárát, nádat, savanyu fűveket, enkorrépafejet, répalevet, katáng-kórót, későnkaszált zöldtakarmányokat, muhart, szóval minden vízpus állati eleséget, amiből az időjárás miatt már nem tudunk szénát készíteni, vagy másképen nem tudunk elraktározni. Sokszor előfordul, hogy egyik másik gazdának megfagy a répája, vagy takarmánytökje, amiket törekkkel összekever és besavanyítva nagyszerűen felhasználhat. Hangoztatnom kell csak akkor vermeljük be a szalás takarmányfélét, ha azokból szárítás által már szénát nem készíthetünk, mert a savanyítással nagyobb mennyiség megy veszendőbe, mint a szárítással.

Mielőtt a berakáshoz fogunk a verem aljára tegyünk 10–15 centi vastagon szalmát vagy pelyvát és erre rakjuk a vermelandó anyagot. Ha nagyon kórós a takarmány, mint a kukoricakóró vagy napraforgószár, úgy azt előbb fel kell szecekszázni, mert másképen sok levegő marad közötté és megpenészedik. Ha többféle vermelandó takarmányunk van, úgy azt vegyítsük össze, vagyis rétegezve rakjuk egymásra, mert a nedvűsabb répa levél felesleges víztartalmat

felszívja a szárazabb kukoricakóró így izletesebb, egységesebb eleséget nyerünk; a takarmány közül a felesleges levegőt ki kell szorítani, ezért a berakás alatt a vermet állandóan tapostassuk. A földszinte felett olyan magasra rakjuk az anyagot, mint amilyen mély a gödör, majd 2–3 napig fedetlenül hagyjuk, miáltal az felmelegszik. Meleg, napos időben hamar felmelegszik, hűvös időben lassabban.

Aki vermelni akarja takarmányát, annak tudnia kell azokról a baktériumokról, amelyek elősegítik munkája sikerét, vagy használhatatlanná teszik jószaga eleségét. Ha a vermet azonnal leföldelnék, akkor annak tartalma úgy megcsetesedne, hogy ehetetlenné válna, mert ilyenkor még csak 18–25 °C a verem melegsége, amikor az ecetsavat képző baktériumok szaporodnak el. 25–35 °C közötti melegségnél történt földelésnél is használhatetlen lesz takarmányunk, mert ennél a hőnél a szintén kártékony vajsavat képző baktériumok képződnek. 40–55 °C melegségben a tejsav baktériumok milliárdjai szaporodnak el, melyek kifogástalan minőségű, kellemes szagú, nagyon izletes, jó étrendi hatású besavanyított takarmányt készítenek.

Az elmondottakból önként következik a pontos ellenőrzés és csakis akkor szabad a vermet leföldelni, amikor annak felmelegedése az 50–55 °C-ot elérte.

A hőmérséklet ellenőrzésére célszerű egy, hosszabb (1½ méteres) lyukas vas vagy fa csővel a fenék felé ferde irányban elhelyezni a verem oldalába, amibe zsinóron beereszthetjük a 100 °C-ra beosztott hőmérőt. Földelés előtt természetesen kihuzzuk a csövet. Akinek nincsen hőmérője, az egy hegyes vasrudat szurjon be jó mélyen a verem oldalába, hagyja ott 10 percig, majd kihuzva próbálja ki: *ha olyan meleg, hogy csaknem süti a kezünket, úgy azonnal fogjunk a földeléshez, ha csak langyos meleg úgy még várjunk egy napot, illetőleg míg jól felmelegszik.*

A túlságos felmelegedés nem kívánatos, mert akkor a tejsav baktériumok elpusztulnak és a

takarmány lassu elégeése, elszenesedése következik be. *Tehát 50—60 C° között okvetlenül földeljük le a vermet.*

A kellően felmelegedett vermet betakarjuk 10—15 cm. vastag szalma réteggel, majd kezdetét veszi a földelés, amit egyenletes vastagságba kell rakni. A csapadék levezetése céljából a verem közepén a földréteget domborura rakjuk. A verem felületének minden négyzetméterére 500 kiló (egy kis szekér) föld kell jusson. Ez a súly kiszorítja a levegőt, meggátolja a nagyobb fokú felmelegedést és egyenletesen összepréseli a veremünket. A földelést gyakran megvizsgáljuk és a repedéseket megtekintjük, nehogy a beszivárgó esővíz megrontsa az értékes takarmányunkat.

Egy köbméter besavanyított takarmány nagyáltalánosságban 400 kg-ot nyom, amit a verem magassága, vagy a préselésre használt földréteg sulya változtathat. Így hozzávetőlegesen kiszámíthatjuk, hogy a rendelkezésünkre álló takarmány részére mekkora vermet csináljunk, és a benne lévő eleség mennyi ideig elegendő. Ezek szerint egy 4 méter hosszú, 4 méter széles és 2 méter mély verem kibontáskor tartalmaz 32 köbméter takarmányt a 400 kiló, összesen 128 mázsát. Ebből egy nagy marha naponként 40 kilót is megehetik. Növendék marhával és lóval csak nagyon keveset szabad etetni, a ló nem igen nyul hozzá. A marha is csak pár napi kísérletezés után szokik hozzá, épenazért eleinte csak keveset kell elébe tenni.

Ugy a besavanyított, valamint a többi takarmányok helyes etetésére és pontos adagjára későbbben fogok reátérni.

A silok építése és azokban való savanyítás leírása nem időszerű, most csak a szárazság

okozta kényszerhatása alatt keletkezett módozatokat tárgyaljuk.

Mielőtt a besavanyításnak egy másik módja a zombolyai kazal készítésének leírásával foglalkoznám, a vetési idő alkalmosságára miatt most kell felhívjuk gazdatársaim figyelmét a takarmány inség elleni küzdelmünk egyik legfontosabbjára az őszi takarmányfélék vetésére.

Mindnyájan tapasztaltuk, hogy még a rendes években is milyen gondot okoz tavasszal a takarmányozás. A tavaszi munkák megkezdésével csak a legjobb minőségű szénát eszi meg az igavonó állat és még azt is csak turkálja, sok izéket hagy. Mi lesz a jövő tavasszal, hiszen a legpontosabb számításokkal is kevés gazda adhat napi 5 kiló szénánál többet egy állatnak, márpedig azt mindenki tudja, hogy ez a mennyiség elégtelen. *Epenazért minden gazda gondoskodjék összevetendő és korán tavasszal kaszálásra kerülő zöldtakarmányok vetéséről, hogy tavasszal minél korábban zöldtakarmányt etethessen.*

Erre a célra megfelel a tiszta rozs, ősziárpa, de sokkal jobb a szöszbükkönyös rozs és a keszthelyi keverék. Tekintettel arra, hogy a keverékbe szükséges pillangós növények beszerzése időt vesz igénybe és esetleg be sem szerzethetők, és mivel az őszi takarmány vetési ideje elérkezett, azt tanácsolom, vessen minden gazda egy parcella tiszta rozsot azonnal, és ha sikerül fagyálló szöszbükköny magra szert tenni, azt vessen el két hét múlva egy másik parcellába. Így az első parcella tiszta rozs már április 15—20. között etethető s mire ez elfogy vagy elvénu akkorra megnő a második parcellán a bükkönyös rozs, ami kitart a lucerna vagy lóhere kaszálásig.

Bodor Kálmán.

Mit ér a Porzol?

Egy olvasónk, aki avaly először használt Porzol-t, tehát alkalma volt gálicos nedves csávázással szemben összehasonlításokat tenni, a következő, érdekes írásos véleményét küldi be szerkesztőségünknek:

„Mult évben először használtam buza és rozspácolásra Porzolt. Ennek használatára első-

sorban azért hagytam magam rábeszélni, mert évek hosszú során át beleuntam a hosszadalmas, körülményes gálicos csávázásba, amelynél még a leggondosabb fűrésztés dacára is mindig volt üszkös buzám, viszont a csávázott vetőmagvak szárítgatását is nagyon körülményesnek és tökéletlen munkának tartottam, nem is szólva arról a

veszélyről, amit az esetleges száraz talajba való vetés jelenthet.

Porzol után tényleg nem láttam még nyomát sem az üszögnek, a buza az idén erősszágú duslevélzetű volt, kalásza pedig fejlettek, feltünően nagy volt a bokrosodás, amit gálicot használó szomszédaim meglepetéssel láttak. Terméstöbbet bizonyosan

KI NE ADNA IGAZAT ABBAN,
 hogy érdemes, sőt szükséges a vetőmagvakat

PORZOL-lal

pácolni.

mikor a porzolás gyors és egyszerű, azonkívül biztos:

1. az üszögmentesség,
2. holdanként 10—15 kg. vetőmagmegtakarítás,
3. egy mázsa terméstöbblet.

A „MAGYAR NÉP” szerkesztősége bárkinek tanácsot ad a
 az olcsó beszerzésre!

**Leolt. A búzána a bokrosodás oly-
 terős volt, hogy egy tő 8—14
 mellékajtást mutatott, addig a
 szomszédos gállicel kezelt búzá-
 ban legfeljebb 3—4 mellékhaj-
 tást találtunk.**

Meg kell jegyezni, hogy föl-
 dem szemivel sem jobb a szomsz-
 zédokénál, nálunk holdanként
 100 kg. búzát, rozsot vetnek,
 ezzel szemben én 20—25 kg. ve-
 tőmagmegtakarítással is jobb
 termést érek el, mint gállicel
 használó gazdatársaim. A meg-
 takarított vetőmag különböző
 nek bizony a mai nehéz világban
 ezer helye is van“.

Felment a függöny... A füg-
 göny felment és megkezdődik az
 előadás. Az új színházi szezon-
 ról és az előző bemutatókról
 pompás képekkel illusztrált be-
 számolókat közül a *Déli bág* leg-
 újabb száma. Pompás képes rá-
 jliómásorokat, egyfelvonásos
 szindarabot, remek filmrovatot,
 sok riportot, cikket, slágerszöve-
 geket és több mint száz nagy-
 szerű képet talál az olvasó a ki-
 lünő színházi képeslapban.

Segítsünk magunkon!

Mindenki tisztában van azzal,
 hogy a mai nehéz időkben köte-
 lessége a takarékoság, de vi-
 szont sok mindent nem lehet
 nélkülözni. Így ha betegség üt
 be, bizony gyógyszer kell, ami
 elég drága. Kisebb bajoknál nem
 is fut a szegény ember mind-
 járt doktorhoz, pedig a bajnak
 jó hamar elejét venni, hogy ne
 legyen belőle nagyobb. Az ügyes
 falusi asszónynak azért van is
 mindég a kamrába kis zacskóba
 felaggatva többféle gyógynövény,
 hogy kisebb megbetegedésnél
 segíteni tudjon magán és család-
 ján. Mindenkinek akad annyi
 üres ideje, hogy gyűjtsön és szá-
 ritson pl. akác és bodzavirágot.
 Mindkettő jó izzasztó és köhö-
 gés elleni theát szolgáltat. A *jo-
 dumentáról* is tudják, hogy ki-
 lünő göresök és felfuvódás el-
 len, meg is lehet találni egyik
 másik falusi kertben, de azt sem
 mindenütt. Pedig különösen ott
 ahol gyermek van a háznál sok-
 szor van reá szükség.

Ugyancsak falusi házak kis
 ablakaiban tenyészlik a *majo-
 rannát* cserépbén. Ez megérde-
 melné, hogy a kertben is na-
 gyobb mennyiségben ültessék,
 mert köhögés ellen megbesül-
 hetetlen gyógyszer.

Mindezek ismertebb gyógynö-
 vények, de vannak mások is,
 mert a jó Isten majd minden nö-
 vényben rejtett el valami kin-
 eset az emberiség számára.

Felsorolok párat az általam
 ismertekből: A *marilapu* pl.
 melyből olyan jó főzeléket ké-
 szítünk, mint thea köhögés ellen
 használ és sebekre is jó.

A *porcsfü*, ez az igénytelen
 kis növény, melyet a sertések
 olyan szívesen legelnek le, tüdő-
 betegeknek ad gyógyító theát. A
kökényvirág enyhe hashajtó,
 tavaszi kurának ajánlható.

A *cickóró* virág influenza el-
 len kitünő theát szolgáltat.

Az *ibolya* zöld leveleiből cu-
 korról vékony szirupot főzünk
 és 2 óránként adjuk be köhögés
 ellen. Főfájás ellen és torokda-
 gatanatnál, mint öblögető használ.
 Az *ezerjő fü* gyomorjavító és jó
 hatású a vesékre, májra, gyo-
 morégés ellen, valamint vérsze-
 genyeknek.

A *mezei zsurló* főzete megbe-
 esülhetetlen tisztító szer rákos
 daganatoknál, mint gőzölő szer,
 mint borogatás.

Hugykőbajoknál, nehéz vi-
 zelésnél, vérzésnél, vérhányás-
 nál. Mozgó fogak megerősíté-
 sére.

A *keskeny utifü* leve sebeket
 gyorsan gyógyít. Belsőleg el-
 nyálkásodások, krónikus katha-
 rusok, tüdőbajoknál. *Repkény
 gyökér* esővízben főzve fogfájás
 ellen jó szájbájtó szer.

Egyenlő mennyiségű utifü,
 üröm és ezerjő fü megvagdálva,
 egy üveget félig tölteni vele, és
 valami jó pálinkával teleönteni,

nyolc napig ablakközt tartani, félliterhez egy evőkanál, *belső* használatra való *árnika* tinktúrát adni, napjában 2 evőkanállal venni evés előtt, ez jó gyomor-erősítő.

Még ezer és ezer olyan növény van, amelyben gyógybalzsam terem a szenvedő embereknek. Aki bővebbet akar róluk tudni, szerezzen be ismertető füzeteket. Ott van például a Dr. Péter B. könyve a „Vadon termő gyógynövények gyűjtése”. Ebből is sokat lehet tanulni és ha az ember tanul, annak mindég hasznát veszi.

Akinek van egy ilyen kis házi gyógyszertára, sok pénzt megtakarít. Sőt szerezhet is pénzt, ha szépen megszáritva eladja.

Gál Lajosné.

Általános drágulás.

A megélhetés az utóbbi időben az élelmiszer és iparcikkek árának emelkedése következtében megdrágult. A drágulás nemcsak a mult esztendővel szemben igen jelentékeny, hanem már a juliusi árrakkal, összehasonlítva is tekintélyes emelkedést mutat.

Országos vásár Zälau-n.

A Zälau-i országos vásárra nagyon sok állatot hajtottak fel. Különösen sok szarvasmarhát és sertést kínáltak eladásra. A forgalom azonban nagyon gyenge volt. Mészárosok vásároltak állatokat levágásra. A szarvasmarhának elősúlyban kilójáért 7-8 lejt fizettek. A sovány sertés 13-14, a hizott sertés 19-20 lejt volt elősúlyban kilónként. A kirakóvásárra sok kereskedő jött idegenből is. A sátrak körül

meglehetősen élénkesség uralkodott, eladás azonban nagyon kevés történt.

Gyenge az almatermés a Szilágyságban.

A szilágysági almatermés gyengén sikerült. Németországi és csehszlovákiai kereskedők vásárolnának nagyon sok almát, de nem igen kapnak. Mégis remélhető, hogy erről a vidékről 200-250 vagon almát fognak külföldre szállítani.

Javult a kukorica-termés.

A hivatalos jelentések szerint különösen az Okiráltságban a kukorica-termés biztos beérésére lehet számítani. A kormány reméli, hogy százezer vagon kukoricát fog tudni külföldre szállítani. Különösen Magyarország fog sok kukoricát átvenni Romániától, mert ott a szárazság következtében a termés nagyon gyengén sikerült. A kukorica ára a jó értékesítési lehetőségek miatt szépen emelkedik.

REFORMÁTUS KÓRHÁZ

CLUJ, SRTADA CALVIN No. 2.

(Calea Regele Ferdinand sarkán. Autobusz megálló.)

Felvesz mindenféle beteget, fertőző és elmebetegek kivételével. Belgyógyászati — sebészeti — nőgyógyászati szülészeti, orr-fül-gége és tüdőbeteg osztály, két pavillonban elhelyezve. Ugyanilyenfajta járó betegeknek rendelés hétköznapokon reggel 8 órától este 6 óráig. Legmodernebb műtőterem. Legmodernebb berendezés Röntgen diagnosztikára és therápiára. Quarz, Diathermia, Histaminiontophorésis, galvin- és faradikus árammal való kezelés, anyagcsere meghatározás. Szív-, tüdő-, gyomor-, cukor- és vese betegek részére orvosi vezetés alatt álló diétás konyha. Vegyszeti és bakteriologiai orvosi laboratórium. Kényelmes, tiszta beteg szobák. Az ápolást diakonissza testvérek végzik. — Mérsékelt árak! — Borra való nincs! Szabad orvosválasztás!

Az erdélyi szervezett magyar gazdatársadalom egyetlen köz- és mezőgazdasági szaklapja az

ERDÉLYI GAZDA

az Erdélyi Gazdasági Egylet hivatalos lapja. Szerkesztőség és kiadóhivatal: CLUJ, Strada A. Mureşan 10 szám.

A lapot az E. G. E. tagjai 60 lejt évi tagdíj ellenében tagsági illetmény fejében kapják. Nem tagok részére is az évi előfizetési díj mindössze 80 lejt. A lap megjelenik minden hó 1-én.

Lépjön be minden magyar gazda az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai sorába. Tagsági nyilatkozatot és mutatószámot az E. G. E. díjtalanul küld, úgyszintén gazdakörök alakításához szükséges részletes útmutatót is.

Mulattató

Ősszel.

*Minden derült, minden csillog,
Amit csak a szem talál.
Nem hiszem, hogy közel már
Az enyészet, a halál*

*Enyhén süt a nap sugára
S kristálytisza még a lég.
Vadrózsa és som gyümölcs
Biborszínben ragyog, ég.*

*Bár a zöld szín fakóra vált,
Mégis olyan szép a föld.
A lehulló levelektől
Sárga-piros köpenyt ölt.*

*S ha fonnyad is a virágok
Tarka szirma, levele,
Édes illat terjed most is
S száll a magas ég fele.*

*Csak a nagy csönd bántja lelke,
Nincs madárdal, nevetés.
Ránk nehezül egy bús érzet:
Közel a nagy temetés!*

*Nincs semmi nesz. Csak egy-egy galy
Távol lombok közt recseg,
Mintha fel-fel sóhajtozna
Egy haldokló, nagy beteg.*

*Közbe-közbe egyet koppan,
Amint földre hullanak,
Az ég felé nyuló fákról,
Fenyő-toboz, tölgyfa-makk.*

*Mintha lélek-harang szólna,
Oly szomorú ez a nesz:
Isten veled, fény, szín, illat,
Holnap mindnek vége lesz!*

Feleki Sándor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A turdai-hasadék.

A világszép Erdélynek egyik leghíresebb nevezetessége a Turda-hasadék. Csodás legendák, megrázó, való események emlékeinek történeti levegője, regényes hangulat lebegi körül s teszi még érdekesebbé a természet erőinek eme csodálatos művét.

Jókai, aki egyik regényéhez anyagot gyűjtve bejárta e vidéket, magát a hasadékot nevezi csodának. Egy az Isten című regényében így szól egyik hőse: „Ugyan hallotta-e már hírét a turdai hasadéknak? Ninesen olyan természeti csoda több a világon. Az egész életében meg fogja emlegetni“.

Másik nagy írónk, Eötvös Károly: A két ördög vára című megrázó, zordon fenségű elbeszélésében a hasadék egyik erődített barlangjához fűződő történeti hagyományt dolgoz föl. Cseréy Mihály, a németbarát székely írja krónikájában, hogy 1712-ben „ama híres kapitány Balika Nikita, kit a kurucok vezérei sok rosszra használtak vala, a kolozsvári praesidium által üzőbe vétetvén — tordai hasadékban levő spelunkáját (barlangját) igyekszik vala elérni. —

Midőn Balika már szinte fel akar vala futni a lyukába, Patkós Dani nevű turdai mészáros legény baltáját utána vetvén, úgy érte fejét, hogy azonnal felfordula s aztán úgy ütök föbe, „at valami dühös ebkutyát“. Eötvös elbeszélésében Balika a Fehér, társa Negru Vasili a Fekete Ördög, kik a hasadék barlangjából üzik a vidéken rettenetes rablásait. Patkós Dani meynasszonyának elrablása miatt semmisíti meg őket.

Aki ezt a hagyományt fenntartja, Cseréy, nagy labanc volt, aki a kurucokra szívesen fogott rá minden rosszat. Valószínű, hogy a tolvajok parancsnokának mondott román kapitány nem más, mint Balyika László kuruc ezres kapitány, kit Károlyi Sándor 1708-ban az aranyoszéki guerilla csapat vezéréül küldött hazá szülőföldjére s aki sásfészkében a szathmári békekötés után is kitarított diéső fejedelmének, II. Rákóczy Ferencznek és a szabadságnak ügye mellett. Bizonyos, hogy a Balyikák e vidék szülöttei voltak, akik a Turda-hasadék erődített barlangját valami címen már 1686-ban birták. Az akkori Balyika-lyuknak ma Balika-vár a neve.

Kun, mongol, török és német dúlások ellen sokszor nyújtottak a hasadék barlangjai a környék lakosságának menedéket. A nép kegyeletos hagyományokban, mondákban őrzi a történeti események emlékezetét. A Szent László legendája mellett ime egy mondában őrzött, szép szerelmi történet.

Batu Khán tatárai a hozzájuk csatlakozott kunokkal a Turda-hasadékot is fölkeresték. Az idemenekült magyarságnak Kendi Gyula volt a vezére, aki harcosaival a hasadékot minden támadás ellen megvédte. A khán látva, hogy nem tudja a természetnyújtotta erősséget bevinni, Keme nevű kun vezérét hagyta hátra, hogy kiéheztesse az ostromlottakat. Keme azt követelte, hogy adják át összes kincseiket s azonkívül a legszebb hat leányt. A magyarok készek voltak inkább utolsóig elesni, sem hogy a leányokat átadják. Akkor azonban előállott a vezér gyönyörű nővére, Kendi Ilona és kijelentette, hogy ő és öt társa elszánták magukat az önfeláldozásra, megjelennek a kun táborban. Ugyanis mindeniknél tör volt és el voltak határozva, hogy szükség esetén azzal fogják magukat a gyalázattól megmenteni.

Rheuma, köszvény és ülőidegzsába
legjobban bevált gyógyszere a Toga-tabletta.

Kiválasztja a húgysavat. Még elhanyagolt esetekben is gyógyító hatású! Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszerárban és drogériában.
Lei 52.— és Lei 130.— Svájci készítmény!

A hős leányok a kincsekkel együtt a táborhoz közeledtek. Amint Keme vezér meglátta a gyönyörű Kendi Ilonát, hirtelen nagy szerelemre gyuladt iránta, s tiszteséggel fogadta a leányokat. A leánynak is tetszett a daliás vitéz, de kijelentette, hogy csak akkor lesz a Keme felesége, ha keresztény lesz és a magyarokhoz pártol. Keme ezt a feltételt boldogan teljesítette, népével a magyarokhoz csatlakozott és segítette ezeket további küzdelmeikben.

A barlangokon kívül is találunk legendás látványokat. Az északi oldal egyik szikláján a néphagyomány Szent-László lovának patkónyomát véli föl találni. A nyugati lejtőn van a Szent-László kutja.

Apróságok Adomák

Amerikai hóhört.

Egy dúsgazdag amerikai üveggyáros Egyiptomba utazott és annyira megtetszettek neki a faraók piramisai hogy egyiket meg akarta venni a maga számára, Amerikába akarta szállítani, hogy ott felállítsa. A piramist azonban nem adták el. Erre furesa ötlete támadt. Elhatározta, hogy üvegből fog Amerikában egy piramist építeni. A piramis építését már meg is kezdhette, egyik gyára csak az építmény számára készíti az üvegtömböket.

Az igazi állatharát.

A bécsi állatvédő egyesület díszes temetést rendezett Polham-

mer Leopoldinának. Az elhunyt hölgy szomorú szerencsétlenség áldozatául esett. Kutyáját akarta kimenteni egy teher gépkocsi kerekei alól. A kutya szerencsésen megmenekült, őt azonban elgázolta a nehéz autó. Az idős hölgy az utóbbi időben nagyon szűkös viszonyok között élt. Inkább éhezett, de kedvenc kutyáját, két macskáját és kanári madarát minden jóval ellátta. Mióta meghalt, egyik macskája senkitől sem fogad el táplálékot.

Szórakozottság.

A szórakozott tanár urhoz rémültül szalad be a szobalány:

— Tanár ur, tessék gyorsan menekülni, a szomszéd szobában tűz van.

— Ne zavarjon, — feleli a tanár — nem látja, hogy én nem vagyok a szomszéd szobában.

Tanácsadó

Minden tanácskérő levélhez mellékelendő 20 lej, — orvosi levelekhez 30 lej.

G. L. A távolbalátás műszaki megvalósítása szépen halad előre, arról azonban szó sem lehet, hogy nálunk távolbalátó készülékkel érdemes legyen kísérletezni. — A külföldi szakemberek megállapították, hogy bár az összes nehézségek de vannak már győzve, de a gyakorlatban még nagyon sok akadály van a távolbalátó készülékek alkalmazásának. Ezért ne is gondoljon arra, hogy az óriási összegbe kerülő távolbalátó készüléket megvásárolja.

G. J. 1. Azt ajánljuk, hogy a fiúval végeztessen el a IV. gimnáziumot, mert annak elvégzése után abszolváló bizonyítványt fog kapni. Később akármilyen foglalkozást választ, előnyére válik, ha a IV. középiskolai vég-

zetsége megvan. Figyelmeztetjük, hogy a IV-ik gimnázium elvégzése után nem kell a fiúnak letennie az ugynevezett kísérettségít, mert az abszolváló bizonyítványt az osztályvizsga alapján adják ki. Mindenesetre szívvelje meg tanácsunkat azért, mert az általános műveltségnek az ipari pályán is nagy hasznát lehet venni.

2. A trianoni békeokmányt 1920. június 4-én nyújtották át Magyarországnak megbizottainak és ekkor írták alá.

3. Gyakran előfordul, hogy az operált sérv kiújul. Ennek oka, hogy a sérvkaput nem sikerült jól elzárni. A kétoldali sérv kellemetlen és ha nagyobbodik, jó tőle (akár második műtét utján is) megszabadulni. Teljesen helyesen eszelepszik, ha a sérvkötőt, mivel megszokta, nem teszi le, mert a tapasztalat szerint gyakran áll elő sérvkizáródás olyanoknál, kik a megszokott sérvkötőt valamilyen alkalmak miatt leteszik. A többi kérdésére vonatkozólag megjegyzem, hogy Cluj-on lehet ugyan jó sérvkötőt kapni, de Önnek módjában állana — tekintettel állami alkalmazott voltára — valamely állami kórházban díjtalanul (államköltségen) magát megoperáltatnia, ami tekintve fiatalabb korát és szolgálatát, véleményem szerint leghelyesebb volna. Magát az életkort csak oly szempontból rövidítheti a sérv, hogy sérvkizáródás esetén esetleg — a körülmények összejátszhatása folytán — későn kerül műtetre, amikor is hashártyagyulladás miatt az élet veszélyben forog. Az ételleket illetőleg tapasztalata helyes: minden olyan étel és gyümölcs, mely nagyobb mennyiségben bélgáz képződésre alkalmas, a sérvs egyéneknek kellemetlenséget okoz.

Sz. A. A házi gomba elleni védekezésről többször írtunk részletesen lapunkban, hosszú cikkekben is foglalkoztunk vele. Most azt ajánljuk, a gyanús részeket szedje föl, tegye ki a napra és visszarakás előtt kenje be a farészeket 2%-os „Mikrosol” oldattal. Ezt a védőszert Lutz Edo és Társa festékgyárában szerez-

heti be Timisoaran. Irjon e cégnek és kérjen árajánlatot és használati utasítást. — Fontos minden esetre a levegő és a szárazság. A padló alá csak teljesen porszáraz homokot vagy salakot szabad tenni. T. M.

D. I. Látatlanban nem tudunk tanácsot adni, mert a derekfájásnak nagyon sokféle oka lehet. Lehet az alapbántalom vese, máj, epe, stb. betegség. Az is lehet azonban, hogy izom- vagy idegájdalom. Találgatni nem lehet, vizsgáltsa meg magát orvossal, aki meg fogja állapítani a baj okát. A gyógyításhoz is csak ezután lehet kezdeni.

P. A. A beküldött őszirózsa betegségét az ugynevezett fuzarium gomba okozta. Védekezni ellene úgy lehet, hogy az őszirózsa vetőmagot vetés előtt éppen úgy, mint a buzát, pácolni kell. Fontos továbbá tudni, hogy több éven át nem szabad ugyanazon a helyen őszirózsa nevelni. Ahol több éven át mindig egy helyre van ültetve az őszirózsa, ott néhány év alatt ez a betegség nagyon elhatalmasodik.

N. L. Ha a földieper táblája már több mint négy éve van ugyanazon a helyen, feltétlenül ültesse át. A földieper ugyanis az ültetés utáni harmadik évben terem legbővebben. A negyedik év után már csökken a termés hozama. Azt ajánljuk tehát, hogy sürgősen ültesse át az epert. Most még nem késő, mert amíg a fagyok beállanak, az epertővek meg tudnak erősödni.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért:

F. J. Tamaseni. M. I. Vista. V. Gy. Iara. P. A. Dumbraveni. H. J. Careii. O. M. Medias. Sz. J. Ludus. R. B. Seuca.

Hátrálékos előfizetőinkhez! Néhány héttel ezelőtt közöltük lapunkban, hogy számos előfizetőnk kérésére a hátrálékosoknak haladékos adunk tartozásaik kifizetésére őszig. Miután az ősz

elértük s előfizetőnk közül többben eleget tettek ígéretüknek s a hátrálékosokat beküldték, ez alkalommal azokat szólítjuk fel, akik megígérték ugyan, de még nem tettek eleget fizetési kötelezettségeiknek. Ugyancsak felszólítjuk azokat is, akikhez eljuttattuk a kitöltött postautalványt, amelyen hátrálékuk van feltüntetve, hogy küldjék be hátrálékaikat, mert rövidesen megkezdjük az 1936 évi könyvnaptárunk összeállítását, valamint azoknak a kiírását, akik jogosultak a naptárra. Az elmúlt nyári hónapok alatt olyan kevés bevételünk volt, hogy a legnagyobb nehézségekkel lehetett megjelentetni lapunkat, ezért most a kezdődő őszzel, valamint a további hónapok alatt feltétlenül szükségünk van minden hátrálékos díj beküldésére, hogy lapunk egyensúlyát fentarthassuk.

Cs. P. Gheorgheni. Forduljon kérésével a „Székely Nemzeti Múzeum”-hoz Sft. Gheorghe jud. Traiscăune.

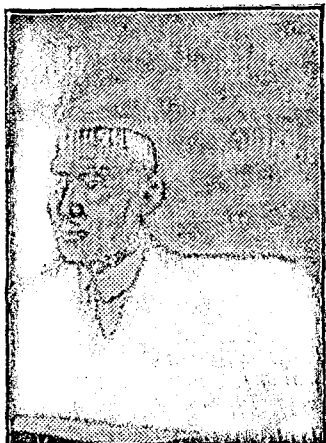
B. L. A lev. lapon kérczett cikket köszönettel megkaptuk és rövidesen sor kerül rá.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: Tomesti-ről: B. V. 150, T. D. 150, B. Gy. 183, K. I. 200, K. D. 200, D. J. 220, S. I. 100, A. J. 75, M. J. 200, Ineu-ról j. Ciuc: E. J. 200, A. A. 150, Ifj. G. I. 100, Sz. A. 200, Id. Sz. A. 75, Cartaról: B. A. 150, A. J. 150, M. I. 150, A. F. 188, Danesti-ről: Zs. J. 100, Sz. A. 200, A. G. 450, Ifj. P. A. 200, P. A. 320, V. F. 206, B. J. 200, P. A. 300, E. G. 320, P. B. 220, A. F. 150, Cs. Gy. 300, P. J. F. 200, A. D. 75, B. F. 205, B. J. 200, Ifj. D. J. 300, G. K. 200, B. F. 150, B. F. 200, B. A. 170, L. J. 150, Cs. G. 150, J. G. 400, Madaras-ról: Cs. J. 150, D. A. 150, J. J. 200, Sz. G-né 150, Vacaresti-ről: S. F. 150, K. B. 150, B. K. 400, Mihaileni-ről: Sz. I. 150, Sz. A. 150, B. F. 150, L. S. 150, L. S. 75, Sz. A. 500, L. I. 150, Sz. I. 150, özv. S. A-né 200, L. A. 270, L. M. 100, P. J. 300, B. A. 65, S. A. 200, R. J. 120, M. J. 170, B. M. 400, Cs. J. 200, O. I. 200, O. L. 150, K. A. 150, A. I. 100-Lej.

A Magyar Népet terjesztetni magyar kötelesség!

Elkerülhetetlen a háboru.

A Nemzetek Szövetsége úgy határozott Genfben, hogy az olasz-abesszin viszály ügyében ötös bizottság hozza meg a döntést. A bizottság néhány napi tanácskozásai után bebizonyosodott, hogy munkáját nem tudja eredményesen elvégezni. Általános riadalmat

keltett Aloisi báró olasz főmegbízott kijelentése. Aloisi kijelentette, hogy Olaszország nem ismeri el az ötös bizottság határozatait és azoknak nem veti magát alá. Hangsúlyozta, hogy az olasz kormány fentartja cselekvési szabadságát. Tekintettel a helyzetre, Eden angol főpecsétör azt indítványozta, hogy az ötös bizottság adja vissza megbízását. A feszült légkör általános izgatottságot teremtett Genfben. Az angol külügyminiszter repülőgépen érkezett a tárgyalásokra. Az utat nyugággyban tette meg, mert gyengélke-

dik. Ugy látszik azonban, hogy a háboru elkerülhetetlen. Olaszország állandóan szállítja a csapatokat Afrikába. Allitóltag szeptember végén az olaszok megkezdik a hadműveleteket. Mussolini fegyverbe hívta az egész olasz nemzetet és Olaszországban határtalan lelke-

sedéssel készülnek a háborura. Az abesszinek sem ülnek ölbetett kézzel és így rövidesen vér fog folyni Afrikában.

Képeinken bemutatjuk Aloisi bárót, Olaszország főmegbízottját és Eden angol főpecsétört, amint Benes Csehszlovák külügyminiszterrel tárgyalja az eshetőségeket.

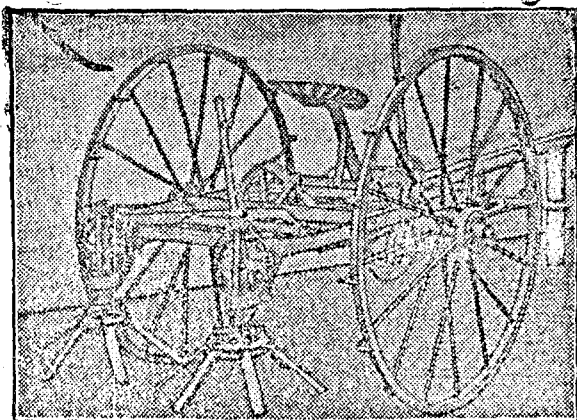
A készülő háborut azért szeretnék a nagyhatalmak mindenképpen megakadályozni, mert attól tartanak, hogy ha a békét nem sikerül fenntartani, a Népszövetség felbomlása elkerülhetetlen lesz.

Tanuld meg!

Hogyan végzik Németországban a krumpli, kiszedését?

Nyugaton sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a krumplinak, mint nálunk. Németországban például a krumpli a kenyeret helyettesíti, az állatok takarmányozásánál pedig az abrakot pótolja. Ezért Németországban nagy területen termelnek krumplit. A krumpli kiszedése nagy területeken idő és költségrabló munka, ezért, különösen ahol drága a napszám, gépekkel végzik a krumpli kiszedését. A gumók kiturását erre a célra szerkesztett ekével könnyű elvégezni. Sok bajt okozott eddig, hogy mielőtt a krumpli kiszedő ekével rámentek a táblára a krumpli szárát és levélzetét el kellett tisztítani a tövek felől és ki kellett hordani a táblából. — Erre a célra most a németek nagyon ügyes gépezetet szerkesztettek. A gépezet szerkezete mellékelt képünkről jól látszik. Forgó kések rágják le a levélzetet és ezután egy gereb-

lyével gyűjtik össze. Az érdekes gépezet alkalmazásával félannyiba kerül a krumpli kiszedése, mint a gépezet nélkül.

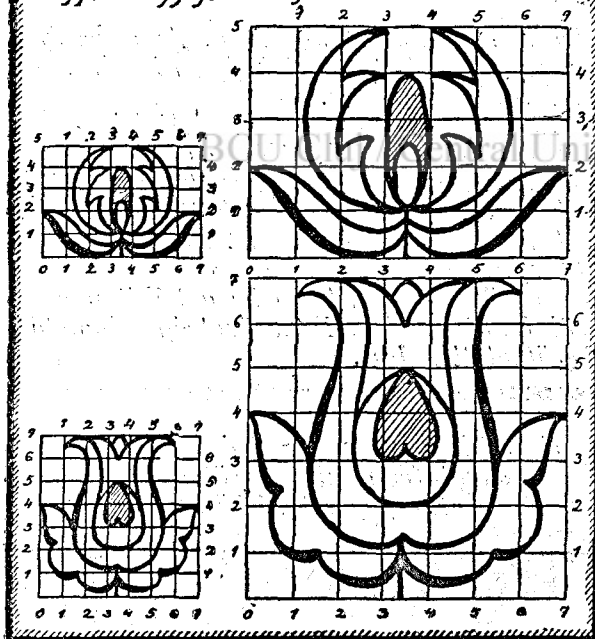

A mi viszonyaink között ennek a gépnek még nincs gyakorlati jelentősége, de figyelmeztet arra, hogy csak a végletekig takarékos és helyes számadással lehet okszerűen gazdálkodni.

A hazugság nem érdekem,
A MAGYAR NÉP tetszik nekem.
Akár háton akár hason,
Okosodom, ha olvasom.

A magyar díszítés alapformái

Hogyan nagyítjuk meg a díszítő formákat

Először is a mintát legkülső pontjainál befoglaljuk egy négyszögbe és ezt a négyszöget felosztjuk tetszés szerinti egyenlő négyzetekre: kockára. (Ezeknek a kis négyzeteknek mindenik oldala egyforma.) Jelen rajzunknál a kisebb ábrákon a kis négyzetek-kockák oldala 3 milliméteres; ezeket a kis négyzeteket megszámozzuk, úgy, ahogy a rajzon látszik, vigyázva, hogy felül és alul, jobbról és balról megfelelő számokat írjunk.

Most következik a nagyítás. Először is el kell döntenünk, milyen arányban akarjuk nagyítani. Lehet a nagyítás kétszeres, háromszoros stb. aszerint, amint a varrni, vagy festeni való díszítés megkívánja. Mai raj-

zunknál a nagyítás kétszeres, tehát a jobboldali 2 ábrán a kis négyzetek-kockák oldala 6 milliméter. Ugyanannyi négyzetet mérünk jobbra és felfelé a nagyítandó rajzon is, mint a kis mintán van és ugyanolyan rendben számozzuk is.

Megnézzük mostan, hol haladnak át a vonalak a kis mintán, hányas számú négyzet, melyik részén és ugyanugy csináljuk a nagyított ábrán is. — A számozásra azért van szükség, hogy csak rápillantunk a számokra és azonnal látjuk, ez és ez a pont hova kell, hogy jöjjön, hol metszi a forma a kis négyzeteket s így játszi könnyedséggel tudunk nagyítani. Például a felső ábránál honnan indul a minta felső fele, a felelet ez: a baloldalt számított 5 vonal 3 és 4 pontjából.

Ugyanigy járunk el a kicsinyítésnél is csak a művelet fordított.

— Vegyenek kérem virágot, az apám s börtő ben van, az anyám kórházban fekszik. aztán ha nem viszek haza elég pénzt, akkor nagyon megvernek otthon a — szüleim.